

Ryšių reguliavimo tarnybai

2021 m. balandžio 9 d.

Mortos g. 14, LT-03219 Vilnius

Vilnius

Siunčiama el. paštu:

lina.rainiene@rrt.lt

mindaugas.zilinskas@rrt.lt

ricardas.budavicius@rrt.lt

rrt@rrt.lt

PASTABOS IR PASIŪLYMAI

viešajai konsultacijai dėl UAB „Bitė Lietuva“ 2020 m. rugpjūčio 18 d. „Motyvuoto prašymo dėl radijo dažnių (kanalų) nuomos tarp UAB „Bitė Lietuva“ ir SIA Centuria ir jos Lietuvos filialo“

1. UAB „Bitė Lietuva“ (**Bitė**) išnagrinėjo Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (**RRT**) viešajai konsultacijai paskelbtą RRT direktoriaus įsakymo dėl Bitės 2020 m. rugpjūčio 18 d. „Motyvuoto prašymo dėl radijo dažnių (kanalų) nuomos tarp UAB „Bitė Lietuva“ ir SIA Centuria (**Centuria**) ir jos Lietuvos filialo“ (**Prašymas**) projektą (**Įsakymo projektas**).
2. Bitė absoliučiai nesutinka su Įsakymo projektu, mano, kad jį priimdama RRT netinkamai įvertino Prašymo esmę bei Bitės ir UAB TELE2 (**Tele2**) bendradarbiavimo projekto Century kontekste tikslus, kurie buvo tiek detalčiai atskleisti pačiame Prašyme, tiek akivaizdžiai matomi iš prie Prašymo pateiktų sutarčių turinio. Be to, Bitės vertinimu, Įsakymo projektas yra paremtas klaidingomis prielaidomis ir paviršutine, netinkamai atlikta poveikio konkurencijai analize.
3. [KONFIDENCIALU]. Be to, Bitės įsitikinimu, Įsakymo projekto 3 p. numatytos geografinės išlygos yra neproporcingos, praktiškai sunkiai įgyvendinamos ir akivaizdžiai nepagrįstai privilegijuojančios trečiąją telekomunikacijų rinkos žaidėją – UAB Telia Lietuva (**Telia**). Išanalizavus Įsakymo projekto dalį, susijusią su atlikta poveikio konkurencijai vertinimo analize, apskritai susidaro įspūdis, jog RRT siekia apginti ypatingai stipraus ir dėl savo padėties fiksuoto interneto rinkoje nebejotiną konkurencinį pranašumą prieš kitus du operatorius turinčios Telia interesus, nors tam nėra jokio objektyvaus pagrindo. Tuo tarpu visa planuojamo bendradarbiavimo kuriama nauda vartotojams ir aplinkai yra ignoruojama, nors konkurencijos teisė visų pirma ir yra nukreipta būtent į vartotojų interesų apsaugą.
4. Kaip buvo išsamiai nurodyta Prašyme, Century projektas neturi ribojamojo poveikio konkurencijai, o net jei būtų nustatyta, jog Century projektas gali turėti neigiamo poveikio konkurencijai (su kuo Bitė kategoriškai nesutinka), Century projektui taikytina Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (**SESV**) 101 str. 3 d., kuri numato, jog net ir konkurenciją ribojantys susitarimai gali būti leidžiami, jei jie yra naudingi vartotojams. Bitės įsitikinimu, Century projektas atitinka visas sąlygas, reikalingas SESV 101 str. 3 d. taikymui, nes:

- (a) padeda skatinti technikos ir ekonomikos pažangą, taip pat teikti geresnes judriojo ryšio paslaugas, todėl dėl bendradarbiavimo didėja veiksmingumas;
- (b) iš atliktos analizės matyti, jog padidėjęs veiksmingumas negalėtų būti pasiektas kitomis priemonėmis nei dalijimasis spektru;
- (c) nemažai naudos dėl padidėjusio veiksmingumo gaus ir vartotojai, nes jiems bus tiesiogiai naudinga geresnė kokybė, taip pat jiems bus naudinga intensyvesnė judriojo ryšio operatorių konkurencija;
- (d) nepaisant bendradarbiavimo bus visiškai išlaikyta tinklu besidalijančių šalių konkurencija mažmeniniu lygmeniu.

5. Bitės įsitikinimu, RRT privalėjo pagal savo kompetenciją visapusiškai įvertinti Bitės ir Tele2 bendradarbiavimą, o ne selektyviai pasiremiant trečiojo rinkos dalyvio, kuris, norėdamas išlaikyti technologijų lyderio statusą, dėl konkurentų bendradarbiavimo būtų skatinamas daugiau investuoti ir tokiu būdu vartotojams pasiūlyti geresnės kokybės paslaugas, deklaratyviais teiginiais.

6. Atsižvelgdama į tai ir, vadovaudamasi Viešo konsultavimosi taisyklių 3.2 p., 9 p., 11 p., Bitė pateikia RRT savo vertinimą, pastabas ir pasiūlymus Įsakymo projektui ir prašo, kad RRT dar kartą kritiškai įvertintų visas su Prašymu susijusias aplinkybes, įskaitant teisinius bei ekonominius argumentus, kurie buvo pateikti RRT Prašymo nagrinėjimo proceso metu, bei iš esmės pakeistų savo klaidingą ir didžiausią rinkos žaidėją proteguojančią poziciją, kuri išdėstyta Įsakymo projekte. Priešingu atveju kyla rizika, kad RRT priims absoliučiai nepagrįstą ir akivaizdžiai Bitės bei Tele2 teises ribojantį sprendimą ir tokiu būdu sukels reikšmingus nuostolius abiem operatoriam, stabdys technologinę pažangą Lietuvoje bei užkirs galimybę gauti vartotojams reikšmingos naudos.

7. Apibendrinant šiame dokumente pateiktus argumentus, Bitės vertinimu, Įsakymo projekto rezoliucinė dalį reikėtų iš esmės koreguoti ir:

7.1. pakeisti Įsakymo projekto rezoliucinės dalies 3 p. bei jį išdėstyti taip:

„3. L e i d ž i u Bitei išnuomoti BĮ šio įsakymo 4 punkte nurodytomis sąlygomis teisę naudoti radijo dažnius (kanalus) iš 791–801 MHz ir 832–842 MHz suporuotos radijo dažnių juostos, 880,1–891,7 MHz ir 925,1–936,7 MHz suporuotos radijo dažnių juostos, 1760–1785 MHz ir 1855– 1880 MHz suporuotos radijo dažnių juostos, 1920–1940 MHz ir 2110–2130 MHz suporuotos radijo dažnių juostos, 2540–2560 MHz ir 2660–2680 MHz suporuotos radijo dažnių juostos iki šio įsakymo 1.2 papunktyje nurodytų terminų pabaigos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.“;

7.2. Įsakymo projekto rezoliucinės dalies 4.6 p. galutinėje redakcijoje atsisakyti visa apimtimi;

7.3. Įsakymo projekto rezoliucinės dalies 4 p. galutinėje redakcijoje pašalinti visus įpareigojimus dėl prieigos prie Bitės tinklo suteikimo.

1. Įsakymo projektu numatomas priimti sprendimas išaina už pateikto Prašymo ribų, nes vietoje prašomo nuomos patvirtinimo RRT vertina, ar gali būti leidžiamas laikinas dažnių perleidimas

8. RRT Įsakymo projekto 2.1 punkte, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (ERĮ) 57 str., RRT konstatuoja, kad asmuo turi teisę kitam asmeniui RRT nustatyta tvarka ir sąlygomis perleisti, įskaitant laikiną teisės naudoti elektroninių ryšių išteklius perleidimą, teisę naudoti jam skirtus elektroninių ryšių išteklius.

9. Vadovaudamasi Radijo dažnių (kanalų) skyrimo ir naudojimo taisyklių (Taisyklės) 70 punktu, RRT konstatuoja, kad radijo dažnių (kanalų) naudotojas, norėdamas perleisti teisę

naudoti jam skirtus radijo dažnius (kanalus) kitam asmeniui, ne vėliau kaip prieš 60 dienų iki teisės naudoti radijo dažnius (kanalus) termino pabaigos, turi pateikti RRT motyvuotą prašymą, kartu su prašymu pateikdamas asmens, kuriam prašoma perleisti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus), sutikimą.

10. Toliau RRT Įsakymo projekto 2.4 p. konstatuoja, kad Bitė pateikė prašymą anksčiau kaip prieš 60 dienų iki teisės naudoti radijo dažnius (kanalus) termino pabaigos, ir pateiktas Prašymas yra motyvuotas, o kartu su juo pateiktas asmens, kuriam „*prašoma laikinai perleisti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus)*“ sutikimas. Įsakymo projekto 2.6 p. RRT nurodo, kad siekdama įvertinti, ar teisės naudoti Prašyme nurodytus radijo dažnius (kanalus) „*laikinas perleidimas*“ Centuria juos naudoti gali turėti neigiamos įtakos elektroninių ryšių paslaugų teikimo rinkai ir (ar) ženkliai pablogti konkurencijos sąlygas, atliko išsamų tyrimą. Toliau Įsakymo projekto tekste „Perleidimo“ terminą RRT vartoja būtent kaip žymintį „laikiną perleidimą“.

11. Iš nurodytų Įsakymo projekto formuluočių galima suprasti, kad Įsakymo 3 ir 4 punktais nustatomas leidimas perleisti teisės naudoti radijo dažnius (kanalus) yra būtent leidimas „laikusiai perleisti“ tokias teises, o ne jas išnuomoti.

12. Tokiu Įsakymo projektu *viena vertus* suteikiamas leidimas tokiems veiksams, kuriems Bitė nėra pateikusi prašymo išduoti leidimo, ir kurių Bitė neketina atlikti. Prašyme Bitė yra aiškiai nurodžiusi, kad juo prašoma patvirtinti teisių naudoti radijo dažnius (kanalus) nuomą, o ne laikiną perleidimą. Galiojantis ERĮ nors ir tiesiogiai neįvardija „nuomos“ kaip disponavimo teisėmis naudoti radijo dažnius būdo, tačiau remiantis Europos Sąjungos direktyvomis ir kitais Europos Sąjungos šaltiniais, kuriuos ERĮ įgyvendina, nuoma yra vienas iš sandorių, kurie yra leidžiami ir skatinami, kaip radijo dažnių efektyvaus naudojimo užtikrinimo priemonė.

13. *Kita vertus*, Įsakymo projektas, kuriuo nėra patvirtinama radijo dažnių nuoma, sukuria teisinį neapibrėžtumą Bitei ir kartu pažeidžia taikytino teisinio reguliavimo nuostatas, kurios numato teisę radijo dažnių leidimų turėtojams išnuomoti šias teises kitam asmeniui.

[KONFIDENCIALU]

36. Remdamasi išdėstytais argumentais, Bitė mano, kad Įsakymo projekto 3 p. ir 4 p. ta apimtimi, kuria leidžiama Bitei „laikusiai perleisti“ Centuria teises naudoti radijo dažnius (kanalus), prieštarauja Prašymo dalykui ir tiesiogiai taikomam EERK. Atitinkamai, **Bitė prašo RRT pakeisti Įsakymo projekto rezoliucinės dalies 3 p. ir jį išdėstyti taip:**

„3. *L e i d ž i u Bitei išnuomoti BĮ šio įsakymo 4 punkte nurodytomis sąlygomis teisę naudoti radijo dažnius (kanalus) iš 791–801 MHz ir 832–842 MHz suporuotos radijo dažnių juostos, 880,1–891,7 MHz ir 925,1–936,7 MHz suporuotos radijo dažnių juostos, 1760–1785 MHz ir 1855–1880 MHz suporuotos radijo dažnių juostos, 1920–1940 MHz ir 2110–2130 MHz suporuotos radijo dažnių juostos, 2540–2560 MHz ir 2660–2680 MHz suporuotos radijo dažnių juostos iki šio įsakymo 1.2 papunktyje nurodytų terminų pabaigos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.*“

37. Bitė iš esmės neprieštarauja, kad Centuria būtų išduoti nauji leidimai naudoti išnuomojamus radijo dažnius, kaip tai numatoma Įsakymo projekto 4.8 p. Tačiau šiuose leidimuose turi būti nustatytos ribotos apimties teisės naudoti radijo dažnius – radijo ryšio priegios tinklui steigti, valdyti ir teikti Bitei bei Tele2.

2. Įsakymo projekte numatomas įpareigojimas Centuria pranešti RRT apie viešojo judriojo ryšio tinklo teikimą yra nepagrįstas ir neatitinka Centuria planuojamos veiklos esmės

38. Įsakymo projekto 4.6 p. numatoma nustatyti pareigą Centuria pranešti RRT apie viešojo judriojo ryšio tinklo teikimą Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo nustatyta tvarka ir sąlygomis iki leidimo naudoti radijo dažnius (kanalus) išdavimo.

39. Tokią pareigą RRT iš esmės grindžia tuo, kad Prašyme nurodytų radijo dažnių (kanalų) paskirtis – viešiesiems radijo ryšio prieigos tinklams ir antžeminėms radijo ryšio sistemoms diegti ir elektroninių ryšių paslaugas šiais tinklais (sistemomis) teikti. Atitinkamai, galima suprasti, kad RRT vertinimu, teisėmis naudoti radijo dažnius gali pasinaudoti tik tie subjektai ir tik tada, kai jie naudoja šiuos dažnius minėtos paskirties veiklai ir pranešę apie tokios veiklos vykdymo pradžią.

40. Toks RRT vertinimas neatitinka Prašymo dalyko esmės, nes Centuria nebus viešojo elektroninių ryšių tinklo valdytoja ar teikėja ir neturės pareigos pranešti apie tokios veiklos vykdymą.

[KONFIDENCIALU]

50. Dėl pirmiau išdėstytų aplinkybė, **Bitė prašo Įsakymo projekto rezoliucinės dalies 4.6 p. galutinėje redakcijoje atsisakyti visa apimtimi, nes priešingu atveju Centuria būtų numatyta pareiga pranešti RRT apie tokią veiklą, kurios Centuria nevykdys.**

3. Įsakymo projekte numatomi nustatyti radijo dažnių nuomos geografiniai ribojimai yra nepagrįsti ir daro visą Century projektą sunkiai įgyvendinamą ir neveiksmingą

51. Įsakymo projekto 3 p. nurodyti geografiniai ribojimai yra praktiškai sudėtingai įgyvendinami, o net ir juos įgyvendinus iš esmės pablogėtų Bitės paslaugų kokybė bei būtų stabdoma technologinė pažanga Lietuvoje.

[KONFIDENCIALU]

58. Minėti padariniai dėl taikomų geografinių ribojimų tiesiogiai prieštarautų Įsakymo projekto 49 p. RRT pateiktam vertinimui, kad turėtų būti skatinamas konkuravimas dėl tinklo padengiamumo ir paslaugų kokybės. Kita vertus, reikia pažymėti, kad konkurencija paslaugų kokybės prasme kaip tik ir yra intensyviausia būtent tankiausiai apgyvendintose miestų teritorijose, kur klientų kiekis yra didžiausias. Tose teritorijose paslaugų kokybinėmis savybėmis, t. y. tinklo padengiamumu, pralaidumu ir panašiais parametrais konkuruoti iš esmės nebėra galimybių, nes, kaip rodo RRT pateikti duomenys, bazinių stočių tankumas, tinklų padengiamumas ir pralaidumas yra arti maksimalių.

4. Įpareigojimas teikti prieigą neturi nei teisinio, nei objektyvaus pagrindo

59. Įsakymo projekto 4.1.1 p. numatoma nustatyti įpareigojimą Bitei suteikti prieigą prie Bitės viešojo judriojo ryšio tinklo bet kuriame prisijungimo prie Bitės tinklo taše, iš kurio būtų sudaryta galimybė MVNO teikti mažmeninės elektroninių ryšių paslaugas savo galutiniams paslaugų gavėjams visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Bitės vertinimu, tokiam įpareigojimui nėra nei teisinio, nei objektyvaus pagrindo.

[KONFIDENCIALU]

78. Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta pirmiau, **Įsakymo projekto rezoliucinės dalies 4 p. galutinėje redakcijoje pašalinti visus įpareigojimus dėl prieigos prie Bitės tinklo suteikimo.**

5. Įsakymo projekte RRT pateiktas dažnių išnuomojimo poveikio konkurencijai vertinimas yra nepagrįstas ir visiškai klaidingas

79. Įsakymo projekte nurodyta, kad „*Tam tikrais atvejais elektroninių ryšių paslaugos, teikiamos fiksuotojo ryšio tinklais ir judriojo ryšio tinklais, galutinio paslaugų gavėjo atžvilgiu tarpusavyje gali būti pakeičiamos, taip pat šiais skirtingais tinklais teikiamos paslaugos technologiškai apjungiamos (pvz.,– Telia teikiant hibridinio interneto prieigos paslaugas). Tačiau atsižvelgiant į 2019 m. užbaigtų Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos ir Didmeninės centrinės prieigos masinės rinkos produktams fiksuotoje vietoje rinkos tyrimuose atliktą elektroninių ryšių paslaugų, teikiamų skirtingo tipo tinklais, tarpusavio pakeičiamumo vartotojų atžvilgiu analizę, laikytina, kad elektroninių ryšių paslaugos, teikiamos fiksuotojo ryšio tinklais ir elektroninių ryšių paslaugos, teikiamos judriojo ryšio tinklais, tarpusavyje nėra pilna paslaugų apimtimi pakeičiamos. Atsižvelgiant į tai, Perleidimo poveikį elektroninių ryšių sektoriui tikslinga nagrinėti tik analizuojant situaciją elektroninių ryšių paslaugų, teikiamų judriojo ryšio tinklais, rinkose.“. Be to, atsižvelgiant į teikiamų paslaugų apimtį bei planus, RRT poveikio konkurencijai analizę atliko tik interneto prieigos paslaugų, teikiamų judriojo ryšio tinklais pjūviu.*

80. Bitė kategoriškai nesutinka su tuo, kad nagrinėjamu atveju atliekant poveikio konkurencijai analizę, atitinkamą rinką reikėtų apibrėžti vien tik vadovaujantis vartotojų požiūriu į paslaugų pakeičiamumą. Atsietai analizuojant elektroninių ryšių paslaugų, teikiamų judriojo ryšio tinklais, rinką, galima prieiti prie nepagrįstų išvadų apie galimą sandorio poveikį kitiems rinkos dalyviams. Bitės vertinimu, nagrinėjamu atveju RRT turėjo įvertinti ne tik konkurencinę situaciją elektroninių ryšių paslaugų, teikiamų judriojo ryšio tinklais, bet ir elektroninių ryšių paslaugų, teikiamų fiksuoto ryšio tinklais.

81. RRT poveikio konkurencijai interneto prieigos paslaugų rinkai vertinimą atliko trimis pjūviais ir padarė išvadą, jog tiek kiekvienas atskirai, tiek kartu sudėjus turėtų neigiamą poveikį konkurencinei aplinkai dėl: (1) nepakankamos konkurencijos tarp Bitė ir Tele2; (2) Telia išstūmimo iš rinkos ir (3) Telia prisitaikymo strategijos.

82. Bitė absoliučiai nesutinka su RRT atliktu poveikio konkurencijai vertinimu bei padarytomis išvadomis, mano, kad RRT selektyviai rėmėsi tam tikromis prielaidomis, kurios neparemtos objektyviais duomenimis, bet neįvertino viso aplinkybių konteksto. Taip pat Įsakymo projekte RRT iš viso nepasisakė dėl teisinių bei ekonominių poveikio konkurencijai vertinimo aspektų, kurie buvo aptarti Prašymo 6 dalyje bei [KONFIDENCIALU]. Atitinkamai, Bitei nėra žinoma, ar RRT apskritai vertino šiuos pateiktus dokumentus, kurie yra neatsiejama Prašymo dalis, ir jei taip, dėl kokių priežasčių laikė, kad juose dėstomi teisiniai bei ekonominiai argumentai nėra pagrįsti, konkrečiai, Bitei nėra žinoma, ar RRT iš esmės analizavo tai, kad:

[KONFIDENCIALU]

83. Kadangi Bitei nėra žinoma, kiek RRT analizavo pateiktus duomenis, teisinius bei ekonominius argumentus ir kaip juos vertino, šiame dokumente Bitė turi galimybę tik bendrai pasisakyti dėl RRT atliktos poveikio konkurencijai analizės paviršutiniškumo bei padarytų išvadų ydingumo.

5.1.RRT poveikio konkurencijai vertinimas yra deklaratyvus ir pagrįstas prielaidomis bei spėjimais, o ne objektyviais duomenimis, rinkos tyrimu ir galimų scenarijų ekonominiu modeliavimu

84. RRT Įsakymo projekte daugelis pateikiamų teiginių neparemti konkrečiais duomenimis ir prieštarauja Century projekto susitarimų turiniui. Tai rodo, kad Century projekto ir jį grindžiančių susitarimų esmė yra netinkamai suprantama.

85. Įsakymo 49 p. konstatuojama, kad dėl perleidimo Bitė ir Tele2 negalės konkuruoti tarpusavyje teikdamos judriojo ryšio paslaugas tinklo padengiamumo ir kokybės parametrais tokiu lygiu, koku konkuruojama iki perleidimo.

86. Be abejo, projekto šalių naudojamas bendrasis RAN tinklas pasižymės tomis pačiomis techninėmis savybėmis, kadangi bus grindžiamas ta pačia technine įranga. Tačiau tai nereiškia, kad Century projektas „eliminuoja“ šalims galimybę konkuruoti paslaugų kokybe ir tinklo padengiamu, kaip kad mėginama teigti Įsakymo projekto 48 p.

[KONFIDENCIALU]

95. Įsakymo projekte RRT taip pat spėlioja, kad Telia gali mažinti investicijas, nors tokioms prielaidoms nėra jokių objektyvių priežasčių. Kaip buvo ne kartą akcentuota, Telia save pozicionuoja kaip technologijų lyderę, todėl šalis neabejotinai patirs stiprią, infrastruktūra grįstą konkurenciją, iš Telia pusės. Pažymėtina, kad Telia jau yra paskelbusi apie 5G tinklo savarankišką vystymą¹ bei pradėjusi tankinti savo tinklą, kurio bet kuriuo atveju reikia talpumu didinimui bei 5G technologijų vystymui.

96. Bitės įsitikinimu, Century projektas nekelia jokios grėsmės gerokai didesnes pajamas nei Bitė gaunančio rinkos dalyvio Telia „išlikimui“ rinkoje, o prie Prašymo pateikta ekonominė bei teisinė objektyviais duomenimis paremta bendradarbiavimo poveikio konkurentams analizė tai tik patvirtina.

5.2. Atlikdama konkurencijos vertinimą, RRT visiškai ignoravo galimą padėti atitinkamose rinkose, kuri tęstųsi nesant Century projekto, dėl Telia užimamos dominuojančios padėties

97. Pirma, Telia šiuo metu užima dominuojančią padėtį fiksuoto interneto prieigos paslaugų rinkoje.

98. Fiksuoto interneto paslaugų rinkoje šiuo metu akivaizdžiai dominuoja Telia. Telia yra vertikaliai integruotas ūkio subjektas, valdantis didžiausią viešąjį fiksuotojo ryšio tinklą, 97,9% ryšių kabelių kanalų sistemos (matuojant pagal RKKS ilgį) ir 43,6% vietinių šviesolaidinių linijų, kurias galima panaudoti prieigos prie šviesolaidinių linijų skaidulos teikimui Lietuvos teritorijoje².

99. Kaip RRT konstatavo 2019 m. liepos 19 d. įsakymuose Nr. 1V-768 ir Nr. 1V-766, Telia užima 59,4% didmeninės vietinės prieigos rinkos ir 57,7% centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos, o šiose rinkose konkurencija nėra veiksminga ir įėjimo į jas barjerai yra aukšti. Nors Telia yra taikomi įpareigojimai suteikti prieigą, nediskriminuoti ir atskirti apskaitą, teikdama prieigą kitiems operatoriams (kuri yra esminė sąlyga kitiems operatoriams, neturintiems savo tinklų, norint teikti fiksuoto interneto paslaugas) Telia palaiko tokį didmeninės prieigos paslaugos kainų lygį, kuris beveik lygus mažmeninėms kainoms (arba skirtumas yra itin mažas) ir tokiu būdu blokuoja Bitės įėjimą į šią rinką bei kitų operatorių plėtrą joje. Be to, Telia sistemingai riboja kitų operatorių bandymus gauti didmeninės centrinės prieigos paslaugą atsisakydama ją suteikti remdamasi „techninių galimybių nebuvimu“. Pagal pačios Telia pateiktą informaciją³, Telia per 2015-2017 m. netenkino net 20-37% visų gautų prašymų dėl didmeninės centrinės prieigos suteikimo.

100. Dėl veiksmingos konkurencijos fiksuoto interneto rinkoje nebuvimo per pastarąjį dešimtmetį Telia dalis šioje rinkoje reikšmingai padidėjo ir jos dominuojanti padėtis tik stiprėjo. Remiantis 2006 m. Telia (tuometinės TEO) metine ataskaita, Telia turėta interneto paslaugų

---

¹ <https://www.telia.lt/5g>.

² 2019 m. liepos 19 d. Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos tyrimo ataskaita, Nr. (43.4) LD-1926.

³ 2019 m. liepos 19 d. Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams tyrimo ataskaita, Nr. (43.4) LD-1925.

teikėjų rinkos dalis pagal pajamas sudarė 41,6%. Tuo tarpu 2019 m. fiksuoto interneto rinkos dalis pagal pajamas siekė net 59,4%⁴. Tai reiškia, kad per minėtą laikotarpį Telia rinkos dalis (ir rinkos galia) išaugo beveik 20%. Be to, Telia turi labai didelę (virš 40%) fiksuoto interneto rinkos dalį absoliučioje daugumoje Lietuvos savivaldybių (55-iose iš 60-ies savivaldybių)⁵.

101. 2020 m. IV ketvirčio RRT ataskaitos duomenimis, Telia rinkos dalis pagal gaunamas pajamas didmeninės interneto ryšio prieigos rinkoje sudaro daugiau nei 70 proc. ir toliau auga⁶.

102. *Antra*, dominuodama fiksuoto interneto ryšio prieigos paslaugų rinkoje, Telia išnaudoja fiksuoto interneto ryšio paslaugas sumažindama poreikį ir sąnaudas judriojo ryšio tinklais pagrįstoms interneto prieigos paslaugoms.

103. Įsakymo projekto 19 p. ir 20 p. nurodoma, kad Telia užima mažiausią rinkos dalį „Data-only“ paslaugų rinkoje.

104. Tačiau RRT visiškai neanalizuoja tokios padėties priežasčių, ir kokią įtaką tos priežastys turi Telia galimybėms konkuruoti judriojo ryšio interneto prieigos paslaugų rinkoje.

105. Kadangi Telia interneto ryšio prieigos per fiksuotą tinklą paslaugomis naudojasi daugiau nei pusė visų klientų, o Telia mobiliojo ryšio interneto paslaugų rinkoje užima tik apie 25 proc., vadinasi Telia fiksuoto interneto paslaugomis naudojasi bent trečdalis Bitės ir Tele2 klientų ir beveik visi Telia mobiliojo ryšio klientai, naudojasi ir fiksuoto Telia interneto ryšio paslaugomis.

106. Tai sukelia kelias itin reikšmingas pasekmes šiai paslaugų rinkai.

107. *Pirma*, Telia, galėdama pasiūlyti visiems savo mobiliojo ryšio klientams fiksuoto interneto ryšio paslaugas namuose, iš esmės tą interneto ryšio srautą, kuris potencialiai naudoja didžiausią kiekį pralaidumo (dėl vakarais ir savaitgaliais poilsio metu išaugančio duomenų naudojimo), nukreipia į fiksuotojo ryšio tinklą, tokiu būdu reikšmingai atlaisvindama savo judriojo ryšio tinklų apkrovimą. Tai reiškia, kad tokiu būdu Telia išvengia papildomų investicijų į tinklų pralaidumą poreikio, palyginus su kitais operatoriais.

108. Šiuos teiginius akivaizdžiai patvirtina ir RRT pateikiama informacija Įsakymo projekto 98 punkte – *„Iš kitos pusės tankiai apgyvendinti „miegamieji miestų kvartalai“ turi gerai išvystytą fiksuotų tinklų infrastruktūrą ir duomenų perdavimo apkrovimų analizė leidžia daryti prielaidą, kad didžioji duomenų srauto dalis, pvz. vakarinio piko metu, kai dauguma gyventojų grįžta į savo namų ūkius, yra nukraunama per lokalius wifi ir toliau fiksuotuosius tinklus. Tai patvirtina ir pandemijos metu dvigubai išaugę duomenų perdavimo srautai tokiuose kvartaluose, tačiau kiek ryškesnio naujų bazinių stočių registravimo padidėjimo juose nebuvo pastebėta“*.

109. *Antra*, kiti mobiliojo ryšio operatoriai, negalėdami pasiūlyti klientams interneto ryšio, pagrįsto fiksuotais tinklais, paslaugų, turi išlaikyti visą duomenų srautą mobiliuosiuose tinkluose.

110. Tai leidžia daryti išvadą, kad investicijų poreikis į judriojo ryšio tinklų plėtrą, kiek tai susiję su interneto ryšio prieigos paslaugomis, yra nepalyginamai didesnis būtent Century projekte dalyvaujantiems operatoriams Bitei ir Tele2, ir nepalyginamai mažesnis Telia.

---

⁴ Telia 2019 m. metinės ataskaitos https://www.telia.lt/documents/20184/34947/Telia_Lietuva_2019_Konsoliduotos_finansines_ataskaitos_ir_meti_nis_pranesimas.pdf.

⁵ 2019 m. liepos 19 d. RRT didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos tyrimo ataskaita.

⁶ 2020 m. IV ketv. elektroninių ryšių sektoriaus RRT ataskaita. https://www.rrt.lt/wp-content/uploads/2021/03/Ataskaita_2020_IV_ketvirtis.pdf, 21 psl.

111. Atitinkamai, Įsakymo projekte numatomi geografiniai ribojimai tik dar labiau stiprins Telia padėtį ir iš esmės reiškia vieno rinkos dalyvio interesų protegavimą, o ne konkurencijos apsaugą vartotojų interesais.

6. Įsakymo projekte RRT selektyviai remiasi vienos valstybės patirtimi, ignoruodama tiek kitų valstybių praktiką, tiek faktą, jog panašūs susitarimai neapribojo konkurencijos kitose šalyse bei neišstūmė kitų rinkos dalyvių

112. Prašymo nagrinėjimo metu Bitė RRT pateikė gana detalią informaciją apie ankstesnę panašių projektų kitose valstybėse praktiką [KONFIDENCIALU]. Bitės vertinimu, Įsakymo projekte RRT nepagrįstai remiasi tik vieno projekto, vykusio Danijoje, patirtimi, ignoruodama kitų valstybių praktiką, kuri leistų RRT padaryti išsamią bei objektyvią reikšmingų su Prašymu susijusių aplinkybių analizę. Be to, Danijos pavyzdžiu RRT remiasi išimtinai tik tam, jog pagrįsti dažnių (kanalų) perleidimo sąlygas bei ribojimus Bitei. Pavyzdžiui, RRT visiškai ignoruoja faktą, jog po panašių į Century projektą susitarimų nei Danijoje, nei kitose šalyse nesusilpnėjo konkurencija ir rinkos dalyviai nebuvo išstumti iš rinkos, nors ir nebuvo numatyti analogiški apribojimai (pavyzdžiui, geografiniai) kaip Įsakymo projekte.

[KONFIDENCIALU]

Apibendrinant visa tai, kas išdėstyta šiame dokumente, Bitė tikisi, jog RRT dar kartą kritiškai įvertins atliktą analizę, padarys išvadas bei nustatytus apribojimus ir esmės peržiūrės savo poziciją bei pakoreguos Įsakymo projektą pagal pateiktus pasiūlymus.

Kilus papildomiems klausimams, prašome susisiekti su UAB „Bitė Lietuva“ atstovais advokatu Daiviu Švirinu el. paštu daivis.svirinas@sorainen.com, telefonu +370 68 756 590 bei advokate Monika Mališauskaite-Vaupšiene el. paštu monika.malisauskaite@sorainen.com, telefonu +370 61 162 695.

Pagarbiai

UAB „Bitė Lietuva“

Atstovė advokatė Monika Mališauskaitė-Vaupšienė